

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N. o świadczenie rehabilitacyjne,

w postępowaniu ze skargi ubezpieczonego o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w N. w sprawie IV Ua (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 grudnia 2017 r.,

zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w N.

z dnia 12 lipca 2017 r., sygn. akt IV Ua (...),

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w N., wyrokiem z 22 lutego 2017 r., oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Rejonowego w N. z 4 sierpnia 2016 r. w sprawie z odwołania M. J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N. o świadczenie rehabilitacyjne.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy stwierdził, że w celu ustalenia, czy wnioskodawca po 21 września 2015 r. był nadal niezdolny do pracy i spełniał

przesłanki do przyznania świadczenia rehabilitacyjnego, Sąd Rejonowy przeprowadził dowód z opinii biegłego lekarza specjalisty neurologa. Wobec jednoznacznego stanowiska biegłego wyrażonego zarówno w opinii głównej, jak i uzupełniającej nie było – zdaniem Sądu Okręgowego – potrzeby żądania dodatkowego ustnego wyjaśnienia opinii w trybie art. 286 k.p.c. ani przeprowadzania dowodu z opinii kolejnego biegłego tej samej specjalności. W ocenie Sądu Okręgowego rozbieżność między wnioskami biegłego neurologa zawartymi w opinii a oceną stanu zdrowia wnioskodawcy wyrażoną przez lekarza prowadzącego jego leczenie nie może stanowić podstawy do podważenia wiarygodności tej opinii. Sąd pierwszej instancji dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłego właściwej specjalności i na jej podstawie dokonał ustaleń dotyczących zdolności wnioskodawcy do pracy po 21 września 2015 r. Okoliczność, że opinia ta nie była zgodna z oceną lekarza prowadzącego, nie może pozbawiać jej wiarygodności i mocy dowodowej. Dla oceny stanu zdrowia apelującego nie miała znaczenia przedłożona przez niego na rozprawie w dniu 22 lutego 2017 r. dokumentacja medyczna, albowiem przedmiotem postępowania była kwestia oceny stanu zdrowia wnioskodawcy i jego zdolności do pracy we wrześniu 2015 r., natomiast przedłożona dokumentacja dotyczyła okresu po tej dacie.

Wyrok Sądu Okręgowego w N. został zaskarżony przez ubezpieczonego skargą o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w N. z 22 lutego 2017 r. oraz wyroku Sądu Rejonowego w N. z 4 sierpnia 2016 r., dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu badania EMG mięśnia piszczelowego przedniego, brzuchatego łydki i pośladkowego pośredniego prawego z 10 marca 2017 r. Skarżący podniósł, że 10 marca 2017 r. wykonał prywatne badania EMG. Z przeprowadzonych badań wynika, że ma przewlekłe uszkodzony korzeń L5 po prawej stronie bez cech aktywnego procesu neurogennego, jak również prawdopodobne uszkodzenie korzeni SI-2 po prawej stronie o charakterze przewlekłym bez czynnego odnerwienia. Badanie EMG z 10 marca 2017 r. stanowi – w ocenie skarżącego – nową okoliczność faktyczną i nowy dowód będący podstawą wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy w N., postanowieniem z 12 lipca 2017 r., odrzucił skargę o wznowienie postępowania.

Sąd wyjaśnił, że zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Badanie, na które powołuje się skarżący, zostało wykonane już po wydaniu wyroku przez Sąd drugiej instancji. Wykrycie nowych okoliczności faktycznych i środków dowodowych jako podstawa wznowienia stanowi wyjątek od zasady prekluzji materiału dowodowego i faktycznego jako skutku uprawomocnienia się wyroku (tak m.in. Sąd Najwyższy w uchwale z 23 maja 2012 r., III CZP 16/12, OSNC 2012 nr 11, poz. 129). Jest to podstawa wznowienia w sytuacji, w której ujawnione (wykryte) okoliczności i dowody istniały w czasie postępowania, a jedynie nie były stronie znane. Nie odnosi się to natomiast do takich okoliczności lub dowodów, które powstały już po prawomocnym zakończeniu postępowania.

Ubezpieczony M. J., działając osobiście, złożył zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w N. z 12 lipca 2017 r. o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania.

W zażaleniu wniósł o: wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w N. z 22 lutego 2017 r.; zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w N. z 22 lutego 2017 r. oraz wyroku Sądu Rejonowego w N. z 4 sierpnia 2016 r.; rozpoznanie sprawy również pod nieobecność odwołującego się oraz dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu badania EMG mięśnia piszczelowego przedniego, brzuchatego łydki i pośladkowego pośrodkowego prawego z 10 marca 2017 r.

W uzasadnieniu zażalenia odwołujący się powtórzył, że w jego opinii przedkładany przez niego dowód z badania EMG posiada walor nowości w świetle art. 403 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie wniesione „osobiście” przez ubezpieczonego – bez zachowania przymusu adwokacko-radcowskiego – jako niedopuszczalne podlegało odrzuceniu.

Zgodnie z art. 87¹ k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności przemysłowej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji (§ 1). Przepisu o obowiązkowym zastępie stron przez adwokatów lub radców prawnych nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (§ 2).

Z akt sprawy wynika, że ubezpieczony M. J. jest z zawodu inżynierem budownictwa (zawód wyuczony) i jako inżynier pełnił funkcję inspektora nadzoru (zawód wykonywany – k. (...) akt sprawy). Nie ma zatem kwalifikacji, o jakich stanowi art. 87¹ § 2 k.p.c. Jednocześnie w postępowaniu przed Sądem Najwyższym nie reprezentuje go adwokat lub radca prawny.

Przymus adwokacko-radcowski przewidziany w art. 87¹ § 1 k.p.c. ma charakter bezwzględny, co oznacza, że strony mogą występować w tym postępowaniu tylko reprezentowane przez adwokata lub radcę prawnego. Samodzielny, osobisty udział – bez adwokata lub radcy prawnego – zależy wyłącznie od posiadania przez stronę zdolności postulacyjnej, przyznanej w art. 87¹ § 2 k.p.c.

Przymus adwokacko-radcowski obowiązuje „w postępowaniu przed Sądem Najwyższym”, co – wobec braku jakiegokolwiek rozróżnienia – oznacza, że obejmuje wszystkie postępowania toczące się przed tym Sądem i wszystkie związane z tymi postępowaniami czynności procesowe. Dotyczy to zarówno postępowania kasacyjnego (art. 398¹ i n. k.p.c.), postępowania zainicjowanego skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ i n. k.p.c.), skargą o wznowienie postępowania (art. 412 § 4 k.p.c.), zażaleniem (art. 394¹ k.p.c.), jak i postępowań incydentalnych, np. o wyłączenie sędziego (art. 52 § 1 k.p.c.), o oznaczenie sądu właściwego miejscowo (art. 45 k.p.c.). W

rozpoznawanej sprawie zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w N. mógł sporządzić i wnieść wyłącznie adwokat lub radca prawny. Ubezpieczony powinien był zatem ustanowić pełnomocnika do reprezentowania go w postępowaniu przed Sądem Najwyższym albo złożyć w Sądzie Okręgowym wniosek o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata lub radcy prawnego.

Zgodnie z art. 130 § 5 k.p.c. pisma procesowe sporządzone z naruszeniem art. 87¹ k.p.c. podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia braków, chyba że ustawa stanowi inaczej. Inny rygor przewidują przepisy normujące dopuszczalność środków odwoławczych i środków zaskarżenia objętych przymusem (zażalenie do Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, skarga o wznowienie postępowania); w takich wypadkach środek (skarga) podlega odrzuceniu.

Z tych przyczyn zażalenie wniesione przez ubezpieczonego bez zachowania przymusu adwokacko-radcowskiego podlegało odrzuceniu jako niedopuszczalne na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 3 k.p.c. w związku z art. 87¹ § 1 k.p.c. Odrzucenie zażalenia z powodu jego niedopuszczalności zwalnia Sąd Najwyższy od rozważania jego zasadności.

r.g.